

период е 1276 г., а в края – 2091 г.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

За целта на анализа се измерват температурите, относителните влажности (ОВ) и атмосферното налягане, за всеки ден от изследвания период, в полунощ и на обяд (таблица 1).

Таблица 1.

Условна отделяна енергия от бройлерите, съгласно математичния модел

Дата	Т. А, °C	Т. В, °C	ОВ, %	Р, kPa	V, m/s	$M_{жив}$, g.	$T_{комф}$, °C	ТНР, W	Екр. ТНР, W
10.06.2008 00:00	17,9	20,5	72,2	97,9	1,5	1276	25	14,4	11,8
10.06.2008 12:00	24,4	26,4	63,1	98	1,5	1276	25	12,4	11,8
11.06.2008 00:00	19,8	22,0	71,7	97,9	1,5	1327	24	13,3	12,1
11.06.2008 12:00	26,5	28,5	62,6	97,9	1,5	1327	24	12,1	12,1
12.06.2008 00:00	21,5	23,5	63,7	97,2	1,5	1377	24	12,6	12,5
12.06.2008 12:00	27,2	29,0	60	97	1,5	1377	24	12,0	12,5
13.06.2008 00:00	21,5	23,7	71,7	96,9	1,5	1428	23,5	13,0	12,8
13.06.2008 12:00	27,3	28,9	60,6	96,9	1,5	1428	24	11,6	12,8
14.06.2008 00:00	20,1	22,6	83,1	96,8	1,5	1478	22,5	13,7	13,2
14.06.2008 12:00	22,8	24,8	70,1	96,8	1,5	1478	23,5	12,8	13,2
15.06.2008 00:00	21,1	23,3	73,5	97	1,5	1528	23,5	13,2	13,5
15.06.2008 12:00	19,5	22,2	81,2	97	1,5	1528	22,5	14,5	13,5
16.06.2008 00:00	17,0	20,2	86,6	97,1	1,5	1578	22	15,9	13,8
16.06.2008 12:00	23,5	25,5	60	97,1	1,5	1578	24	13,4	13,8
17.06.2008 00:00	19,0	21,9	70,3	97,5	1,5	1627	23,5	15,8	14,2
17.06.2008 12:00	25,9	27,8	56,9	97,5	1,5	1627	24	13,3	14,1
18.06.2008 00:00	21,3	23,4	65,2	97,7	1,5	1675	23,5	13,9	14,5
18.06.2008 12:00	29,1	30,8	55,7	97,7	1,5	1675	24	12,6	14,5
19.06.2008 00:00	24,2	26,4	71,7	97,3	1,5	1723	23,5	13,9	14,8
19.06.2008 12:00	26,4	28,4	64,2	97,3	1,5	1723	23,5	13,4	14,8
20.06.2008 00:00	21,0	23,2	78,4	97,3	1,5	1771	20,5	13,2	15,1
20.06.2008 12:00	24,7	26,8	70,6	97,3	1,5	1771	21	13,0	15,1
21.06.2008 00:00	21,4	24,0	73,4	97,9	1,5	1818	21	14,6	15,4
21.06.2008 12:00	27,2	28,9	65,6	97,9	1,5	1818	22	12,5	15,4
22.06.2008 00:00	23,8	25,8	68,5	98,2	1,5	1864	21	13,1	15,7
22.06.2008 12:00	27,6	29,4	61,2	98,2	1,5	1864	22	12,9	15,7
23.06.2008 00:00	23,9	26,1	68,6	98,3	1,5	1910	21	13,7	16,0
23.06.2008 12:00	29,2	31,1	58,9	98,3	1,5	1910	22	13,1	16,0
24.06.2008 00:00	24,9	26,9	67,5	98	1,5	1956	21	13,5	16,3
24.06.2008 12:00	30,6	32,3	58,9	98	1,5	1956	22	12,7	16,3
25.06.2008 00:00	25,0	27,2	68,3	97,7	1,5	2001	21	14,1	16,6
25.06.2008 12:00	28,4	30,2	69,7	97,7	1,5	2001	21	12,6	16,6
26.06.2008 00:00	24,1	26,0	71,4	98	1,5	2048	21	13,3	16,8
26.06.2008 12:00	30,6	32,2	58,9	98	1,5	2048	22	12,7	16,8
27.06.2008 00:00	25,6	27,4	65,8	97,9	1,5	2091	21	13,3	17,1
27.06.2008 12:00	28,8	30,5	61,7	97,9	1,5	2091	22	13,1	17,1

За обработка на резултатите от експеримента е използвана специално разработената програма SimuVent (фиг. 2), реализираща изследвания математичен модел.

Въз основа на размерите на птицефермата, броя и масата на птиците, температурата им на комфорт за съответната маса и ОВ, скоростта на въздуха, температурите в т. А и т. В, ОВ и атмосферното налягане, се изчислява отделяната енергия от 1 бройлер ТНР, съгласно изследвания модел (предпоследната колонка

на табл. 1). Отношението между влагата, отделяна чрез дишане и тази, чрез фекална маса, се приема за 50:50. Температурата на комфорт се определя съгласно данните на COBB Broiler Management Guide [2]. Желаната отделяна енергия се определя използвайки модела на Pedersen и Thompson.

Параметри на симулацията		
Ширина, m	Височина, m	Дължина, m
12	3	130
Брой птици	Маса бр., kg	Т комф., °C
25000	1.327	24
Налягане, Pa	Отн. Вл. т. А, %	Fecal/Resp
97900	62.6	0.5
Т. р. стени, °C	Т. р. таван, °C	Скорост, m/s
0	0	1.5
Темп т. А, °C	Темп т. Б, °C	
26.5	28.5	
Резултат		
Отделяна енергия, W	Желана енергия, W	
12.18445	12.13486	

Фиг.2. Програмата SimuVent в режим на определяне на отделяна енергия при лятна вентилация

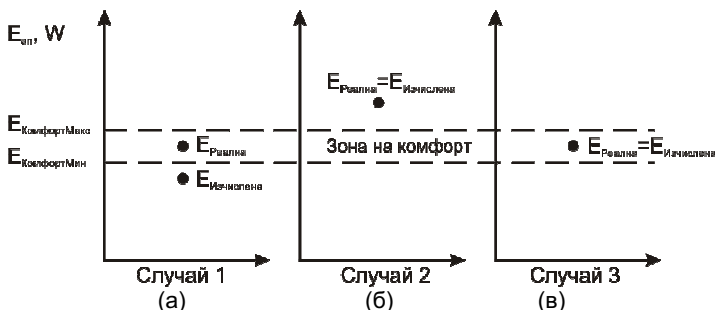
Критериите за комфорт, на изследвания модел, са два:

- Отделяната от бройлерите енергия;
- Честотата им на дишане и критерий за което е произвежданата влага.

Характерно за модела е, че той определя правилно отделяната от бройлерите енергия, само когато бройлерите се чувстват комфортно, т.е. когато горните критерии са изпълнени. Това се дължи на факта, че се използва модел за влагоотделяне, който изчислява отделяната влага при комфортни условия. Известно е, че когато бройлерите не могат да отделят достатъчно енергия чрез топлообмен, те ускоряват честотата си на дишане и балансират отделяната енергия чрез увеличен масообмен и намалена консумация/конверсия на храна. По този начин се получават три възможни ситуации при управление на тунелната вентилация (фиг. 3):

- Случай 1: Тунелната вентилация не осигурява отделянето на достатъчно енергия, посредством конвективен топлообмен (фиг. 3а).
- Случай 2: Тунелната вентилация осигурява отделянето на повече енергия от необходимото, посредством конвективен топлообмен (фиг. 3б).
- Случай 3: Тунелната вентилация осигурява отделяне на енергия чрез конвективен топлообмен в желаните граници и съответно желаната температура на усещане (фиг. 3в).

Ето защо стойностите на THP от табл. 1, които не са равни на желаната THP, не отговарят на реалната отделена енергия от бройлерите. Все пак те позволяват да се определи въздействието, което управляващият компютър трябва да предприеме, за да се навлезе в зоната на комфорт на бройлерите.

фиг.3. Условия за комфорт на управляващия модел, при тунелна вентиляция

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проведеният експеримент, както и анализът на резултатите, показват, че критериите за комфорт позволяват да се определи дали бройлерите се чувстват комфортно, а критериите за управление - какво управляващо въздействие трябва да се предприеме за оптимизиране на процеса. Може да се констатира, че във втората част на изследвания период, поради по-високите температури и по-голямата маса на бройлерите, те не са се чувствали комфортно, т.е. метаболизмът им е бил увеличен, а консумацията на храна и/или конвертирането и - намалено. Това се потвърждава от намаления темп на наддаване на тегло. Докато в началото той е бил над 50 g. на денонощие, то към края на периода той спада под 45 g. на денонощие. Наблюдаваните темпове на наддаване на теглото, в заключителния период на отглеждане, са значително по-малки, в сравнение с типичните за Cobb хибрида. Така например при маса 2 kg и осигуряването на адекватни условия, наддаването може да достигне 77 g на ден [3].

Трябва да се има предвид, че желаната отделяна енергия е примерна и не е задължително да отговаря на действителната. Причината за това е, че тя е изчислена по модела на Pedersen и Thompson, който не взема под внимание относителната влажност на въздуха.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Евстатиев, Б. Модел за Управление на Тунелна Вентиляция в Птицевъдни Сгради. Селскостопанска техника. (Под печат). 2008.
- [2] Cobb-Vantress Inc. COBB Broiler Management Guide. 2004.
- [3] Cobb-Vantress Inc. COBB Broiler Nutrition Guide. 2003.
- [4] Pedersen, S.; Thomsen, M. G. Heat and moisture production of broilers kept on straw bedding. Journal of Agricultural Engineering Research, Silsoe, Bedford, UK, v.75, pp.177-187, 2000.

За контакти:

инж. Борис Евстатиев, Катедра "ЕСЕО", Русенски университет "Ангел Кънчев", е-mail: bevstatiev@ru.acad.bg

доц д-р инж. Николай Михайлов, Катедра "ЕСЕО", Русенски университет "Ангел Кънчев", е-mail: mihailov@ru.acad.bg

доц д-р инж. Валентин Стоянов, Катедра "Автоматика, информационна и управляваща техника", Русенски университет "Ангел Кънчев", е-mail: vstojanov@ru.acad.bg

Докладът е рецензиран.